

**COMISIA NAȚIONALĂ A
PIEȚEI FINANCIARE**

GHIDUL

PRIVIND PROTECȚIA INVESTITORULUI

CHIȘINĂU 2020

Cuprins

---

1. Ce reprezintă Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF)?	3
2. De ce CNPF a elaborat acest Ghid?	3
3. Tipuri de instrumente financiare în care poți investi	4
3.1. Titluri de capital (acțiuni)	4
3.1.1. Titluri de capital – Riscuri	4
3.2. Obligațiuni	6
3.2.1. Obligațiuni – Riscuri	6
4. Ce tipuri de servicii de investiții sunt furnizate pe piața de capital în legătură cu instrumentele financiare descrise mai sus? ..	7
4.1. Consultanță de investiții	7
4.2. Managementul portofoliului individual	7
5. Ce întrebări îți se vor adresa atunci când vei solicita o consultanță de investiții sau servicii de management al portofoliului? ..	8
5.1. Ce întrebări îți se vor adresa atunci când nu ești interesat în consultanța de investiții?	9
5.2. Ce întrebări trebuie să-ți adresezi tu însuși și societății de investiții?	9
6. Alte informații	11
7. Mecanismul de compensare a investitorilor și situațiile în care poți fi compensat	11
8. Concluzie	11

1. Ce reprezintă Comisia Națională a Pieței Financiare (CNPF)?

CNPF este autoritatea publică națională de supraveghere financiară non-bancară. Autoritatea CNPF se extinde asupra participanților la piețele de capital, de asigurări și de creditare nebanară.

CNPF își exercită competențele în temeiul legii-cadru (nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare).

CNPF este învestită cu putere de decizie, de dispensă, de interdicție, de intervenție, de control și de sancționare disciplinară și administrativă, în limitele stabilite de legislație.

Deși cadrul legal național în domeniul pieței de capital asigură protecția corespunzătoare a investitorilor, susținerea acestora prin inițiative educaționale, cum ar fi acest Ghid informațional, reprezintă un instrument important pentru a ajuta investitorii să-și apere interesele în mod independent.

Acest Ghid este destinat investitorilor care sau au investit, sau intenționează să investească în instrumente financiare pe piața de capital națională.

Indiferent de suma investiției planificate, este important să cunoști ce opțiuni îți oferă piața de capital. Datorită diversității instrumentelor financiare, dar și serviciilor de investiții oferite de participanții pieței de capital, este necesar să înțelegi riscurile cu care ai putea să te confrunți atunci când vei alege un serviciu de investiții sau un instrument financiar.

În domeniul pieței de capital, unele din cele mai importante obiective ale CNPF sunt:

- protejarea drepturilor și intereselor persoanelor care investesc în instrumente financiare, inclusiv în cadrul ofertelor publice, și/sau care apelează la servicii de investiții;
- asigurarea transparenței și prevenirea cazurilor de încălcare a legislației în domeniul pieței de capital;
- reducerea riscurilor sistemice pe piața de capital;
- instruirea publicului larg privind piața de capital, instrumentele financiare, serviciile și activitățile de investiții.

2. De ce CNPF a elaborat acest Ghid?

De asemenea, este prioritar să cunoști care sunt drepturile tale vizavi de informațiile solicitate sau furnizate, având în vedere tipul serviciului de investiții sau instrumentul financiar pe care îl alegi.

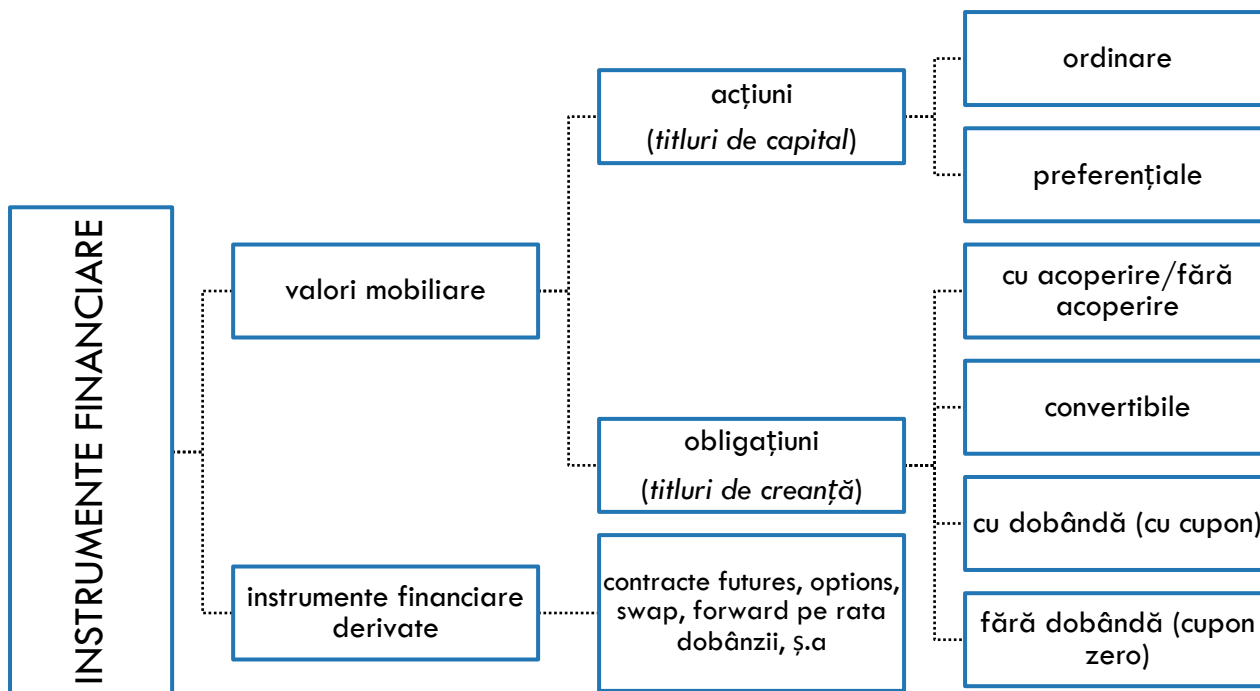
Acest Ghid are drept scop oferirea informațiilor practice despre investiții, astfel încât să ai o pregătire pe potrivă. Legea oferă investitorilor pe piața de capital un anumit nivel de protecție, dar pentru a lua decizii investiționale corecte, trebuie să cunoști nemijlocit procesul investițional.

Ghidul aduce în prim plan, pe înțelesul tuturor, cele mai importante elemente pe care ar trebui să le cunoască o persoană care vrea să investească pe piața de capital, implicit are ca obiectiv educarea și promovarea încrederii în serviciile și instrumentele financiare specifice pieței de capital din Republica Moldova.

3. Tipuri de instrumente financiare în care poți investi

În scopul satisfacerii necesităților unui spectru larg de investitori, piața de capital oferă posibilitatea tranzacționării mai multor tipuri de instrumente financiare care sunt expres specificate în Legea nr.171/2012 privind piața de capital.

Totuși, în pofida diversității instrumentelor financiare reglementate prin Legea nr.171/2012 privind piața de capital, prezența acestora pe piața de capital națională se limitează la instrumentele financiare non-complexe, cum ar fi titlurile de capital. Astfel, prezentul Ghid va aborda, în mod special, tipologia principalelor instrumente financiare clasice, precum sunt: acțiunile și obligațiunile. Instrumentele financiare mai complexe, inclusiv derivatele vor fi descrise în acest Ghid pe măsura apariției cererii și ofertei de astfel de instrumente.

3.1. Titluri de capital (acțiuni)

Titlurile de capital reprezintă o parte din capitalul emitentului: o persoană care deține o acțiune deține, de fapt, o parte dintr-o societate.

Acea persoană este numită acționar și, de obicei, are dreptul să primească o pondere din profiturile societății (dacă există) prin intermediul unei plăți, de regulă anuale, sub formă de dividend.

În general, titlurile de capital expun investitorii la mai multe riscuri decât titlurile de creanță sau obligațiunile, deoarece plata pe care o primește investitorul din titluri de capital depinde mai mult de rentabilitatea societății, în timp ce plățile din investiția în obligațiuni tind să fie fixe.

De asemenea, titlurile de capital se subordonează în general creanțelor creditorilor: adică, deținătorii de obligațiuni sunt plătiți primii, apoi acționarii, dacă au mai rămas mijloace bănești, în cazul în care o societate își încetează activitatea.

Acțiunile ordinare și preferențiale sunt cele două tipuri principale de acțiuni emise de către societăți.

După cum sugerează numele, acțiunile preferențiale primesc în general un tratament preferențial. De exemplu, dacă o societate este lichidată, acționarii preferențiali au mai multe drepturi față de patrimoniul societății decât deținătorii acțiunilor ordinare.

3.1.1. Titluri de capital – Riscuri

Riscul de piață este riscul de a suporta pierderi din cauza fluctuațiilor de prețuri în piață. Riscul este același pentru toți investitorii, este nediversificabil și este determinat de condițiile de piață dominante și aspectul economic.

Riscul de volatilitate: cu cât incertitudinea privind factorii ce influențează valoarea unei societăți este mai mare, cu atât volatilitatea prețului acțiunii este mai mare. O valoare mobilă are un nivel mai ridicat de volatilitate atunci când valoarea acesteia, sub influența diversilor factori, se poate modifica semnificativ într-un timp foarte scurt. Lista de mai jos oferă câteva exemple de factori ce influențează valoarea titlurilor de capital, însă ea nu este una completă:

- perspectivele de creștere ale ramurii și piețelor în care activează societatea;
- riscuri specifice sectorului și societății;
- poziția competitivă a societății pe piețele sale de bază și capacitatea sa de a obține cota de piață (prin produse inovatoare sau capacități unice, de exemplu);
- capacitatea societății de a genera fluxuri de numerar (având legătură cu rentabilitatea sa, creșterea preconizată și gestionarea a capitalului);
- maturitatea societății în faza incipientă, mică, mijlocie și mare.

Astfel, investitorii cu un grad mai scăzut de risc pot alege să evite valorile mobiliare mai volatile din cauza incertitudinii legate de rentabilitatea societății emittente.

Riscul de lichiditate se referă la capacitatea de a cumpăra și a vinde rapid orice tip de activ, fără a-i afecta prețul de piață. Pentru o investiție în capital, lichiditatea depinde mai ales de „acțiunile dispersate” ale societății (adică ponderea acțiunilor sale care sunt listate la o bursă și care pot fi comercializate în mod liber) și volumele zilnice ale tranzacțiilor cu aceste acțiuni. Cu cât „acțiunile dispersate” și volumele zilnice ale tranzacțiilor cresc, cu atât riscurile de lichiditate scad. Riscul de lichiditate este mai ridicat la societățile mici (de ex., acțiuni emise în volume foarte mici) care sunt tranzacționate rar, decât la societățile mari (de ex., cu capitalizare mare).

Riscul dividendelor: dividendul unei acțiuni depinde în principal de profitul obținut de societatea emittentă. Astfel, dacă profitul este scăzut sau există chiar pierderi, este posibil ca plățile dividendelor să scadă sau să fie anulate.

Riscul antreprenorial: un cumpărător de acțiuni nu este un creditor al unei societăți, ci face un aport la capital și, astfel, devine coproprietar al societății. În consecință, el participă la dezvoltarea societății, precum și la oportunitățile și riscurile aferente, care pot implica fluctuații neașteptate ale valorii societății. O situație extremă ar putea fi falimentul societății, care va avea drept consecință pierderea completă a sumei investite.

3.2. Obligațiuni

Obligațiunile sunt investiții de tip credit, în care un investitor împrumută bani unui emitent pentru un termen limitat. Emitenții sunt de obicei companii private, municipalități, state sau guverne care colectează capital pentru a finanța proiecte și activități.

Titularii de obligațiuni au în general dreptul la plăți de dobândă (sau „de cupoane”) și plata sumei de bază (suma investită inițial) la scadență (adică la expirarea termenului împrumutului).

Cupoanele reprezintă plata efectuată regulat de către emitent de obicei trimestrial, semestrial sau anual) a ratei dobânzii pentru o obligațiune, și încasată de titularii de obligațiuni pe parcursul vieții obligațiunii.

Suma cuponului depinde, în general, de calitatea împrumutatului, de perioada pentru care se împrumută banii, de monedă și de lichiditatea obligațiilor.

În mod normal, prețul unei obligațiuni este cotelat în ipoteza unei valori nominale de 100. O obligațiune care se vinde peste 100 se tranzacționează peste valoarea nominală și cu discount dacă se tranzacționează sub 100. Prețul variază pe durata existenței obligațiunii, deoarece ratele dobânzii, calitatea percepută a creditului și alți factori variază.

Prețul unei obligațiuni este invers proporțional cu randamentul său. Dacă prețul crește, atunci randamentul obligațiunii scade, respectiv, dacă scade, atunci randamentul crește.

3.2.1. Obligațiuni – Riscuri

Riscul ratei dobânzii: acesta este, de obicei, cel mai important risc (numit și riscul duratei) al unei obligațiuni. Prețul unei obligațiuni se modifică invers față de evoluția ratelor dobânzii pe piață, care este influențată, de regulă, de acțiunile băncilor centrale. Dacă ratele dobânzii cresc, prețurile obligațiunii scad și invers. La fel, cu cât scadența obligațiunii - adică data când suma de bază trebuie rambursată - este mai lungă, cu atât riscul ratei dobânzii este mai mare.

Riscul de credit se referă la riscul ca emitentul sau împrumutatul să nu respecte plățile convenite ale dobânzii sau rambursarea sumei de bază. Cu cât situația financiară și perspectiva pe termen lung a emitentului sunt mai bune, cu atât riscul de credit este mai mic, și invers. O metodă pe care piața o folosește pentru a măsura riscul de credit este ratingul de credit, atribuit societății sau țării care emite datoria, de către agențiile de rating, cum ar fi Moody's, Standard & Pools și Fitch etc.

Solvabilitatea emitentului depinde, în primul rând, de soliditatea financiară a acestuia, dar și de faptul dacă obligațiunile sunt emise de un organism guvernamental sau o instituție privată, de țara organismului guvernamental emitent, de ramura de activitate a instituției private emitente (instituție de credit, întreprindere industrială etc.).

Riscul de credit este mai limitat atunci când obligațiunile sunt garantate. Însă chiar și atunci, investitorii ar trebui să evalueze garanția și solvabilitatea emitentului, dacă este cazul. În final, este de remarcat faptul că obligațiunile emise de entități care sunt considerate mai sigure (rating de credit mai înalt) oferă în general randamente mai mici, fiindcă riscul de neîndeplinire a obligațiilor este perceput ca fiind mai redus. Deteriorarea solvabilității unui emitent influențează negativ prețul instrumentelor de datorie aferente.

Riscul de lichiditate se referă la capacitatea de a cumpăra și a vinde rapid orice tip de activ, fără a-i afecta prețul de piață. Acesta poate depinde de numărul de obligațiuni emise, de notorietatea emitentului și de piața pe care se tranzacționează. Indicatorul principal al riscului de lichiditate este diferența dintre prețul de ofertă (prețul la care un dealer este dispus să cumpere o valoare mobilă) și prețul de cerere (prețul la care un dealer este dispus să vândă o valoare mobilă). Cu cât această diferență (numită și ecart) este mai mare, cu atât riscul de lichiditate este mai mare.

4. Ce tipuri de servicii de investiții sunt furnizate pe piața de capital în legătură cu instrumentele financiare descrise mai sus?

Atunci când investești, trebuie să te gândești la suportul pe care îl aștepti de la un intermediar autorizat să presteze servicii de investiții pe piața de capital (numit prin lege - societate de investiții), astfel încât să-ți poți axa atenția asupra celor care te pot ajuta într-adevăr să-ți satisfacă interesele.

Având o claritate despre serviciul de investiții sau instrumentul financiar dorit, poți preveni o investiție de care nu ai nevoie sau selectarea unei societăți de investiții, care nu poate să-ți ofere ceea ce ai nevoie.

Alege *societățile* de investiții reglementate și supravegheate de CNPF, lista cărora poate fi accesată cu ușurință la următorul link: <https://www.cnpf.md/ro/entitati-supravegheate-6412.html>.

O societate de investiții îți poate presta următoarele servicii:

4.1. Consultanță de investiții

Acest serviciu reprezintă acordarea de recomandări personale unui client, la cererea acestuia sau la inițiativa societății de investiții, în vederea efectuării unei sau mai multe tranzacții cu instrumente financiare.

Recomandarea personală trebuie să întrunească următoarele condiții:

1. se acordă unei persoane în calitatea acesteia de investitor sau potențial investitor sau în calitatea acesteia de reprezentat al unui investitor sau potențial investitor;
2. este potrivită pentru un client, având în vedere caracteristicile personale ale acestuia.

În esență, îți sunt oferite recomandări personale referitor la instrumentele financiare.

Un astfel de serviciu este potrivit pentru persoanele care pot lua decizii în mod independent, dar care, totodată, pot consulta **un specialist în domeniu.**

O recomandare nu este considerată personală, atunci când aceasta este adresată publicului. O recomandare despre instrumentele financiare publicată în ziare, reviste, internet sau difuzată la radio nu reprezintă neapărat o recomandare personală doar pe motiv că este adresată publicului. Prin urmare, în timp ce o recomandare plasată prin intermediul unor site-uri nu poate fi considerată una personală, un e-mail (*de exemplu*) furnizează informație pentru o anumită persoană sau pentru câteva persoane, ceea ce poate însemna o recomandare personală (consultanță de investiții).

Totodată, furnizarea de informații către clienți, specificată mai jos, nu ar trebui să fie considerată o consultanță de investiții:

recomandarea clienților cu privire la modul de completare a unor formulare, declarații, ordine și tabele;

comunicarea unor știri sau a noutăților societății de investiții;

explicarea riscurilor și beneficiilor unui anumit instrument financiar;

oferirea de sfaturi generice referitor la instrumentele financiare.

În cazul investirii (tranzacționării), fără a apela la consultanță de investiții, societatea de investiții îți va recepționa, ulterior, va transmite spre executare unei alte societăți de investiții sau va executa de sine stătător ordinele de vânzare/cumpărare a instrumentelor financiare, fără a-ți acorda o consultanță de investiții în acest sens.

Acest serviciu este potrivit pentru investitorii mai experimentați, care au capacitatea de a analiza piața instrumentelor financiare și a lua decizii investiționale **în mod independent.**

4.2. Managementul portofoliului individual

Acest serviciu este potrivit pentru investitorii care sunt de acord cu delegarea dreptului de a lua decizii investiționale către societatea de investiții. În acest caz, investițiile tale vor fi gestionate de către o societate de investiții în numele tău, în așa mod, tu manifesti încredere în deciziile societății de investiții. Societatea de investiții nu va comunica cu tine de fiecare dată când va investi în numele tău, doar îți va raporta, în mod regulat, despre activitățile desfășurate și randamentul în legătură cu investițiile tale.

5. Ce întrebări ți se vor adresa atunci când vei solicita o consultanță de investiții sau servicii de management al portofoliului?

Când alegi o *consultanță de investiții* sau *managementul portofoliului*, acorzi un grad prioritar de încredere societății de investiții. Prin urmare, trebuie să fii sigur că societatea de investiții îți înțelege nevoile și caracteristicile individuale, astfel încât să-ți poată recomanda instrumentul financiar potrivit. Este în interesul tău să furnizezi societății de investiții informații cât mai veridice și actualizate. De asemenea, trebuie să informezi societatea de investiții despre orice modificare esențială care ar putea schimba situația ta. Societatea de investiții are obligația să asigure păstrarea și regimul confidențial al informațiilor primite.

Societatea de investiții urmează să-ți adreseze câteva întrebări pentru a evalua dacă serviciile oferite și instrumentele financiare, pentru care urmează a fi luate decizii investiționale, poartă un caracter potrivit sau adecvat pentru tine. Întrebările vor fi focusate pe obiectivele tale, situația financiară, cunoștințele și experiența în domeniu. Societatea de investiții își va orienta activitatea în dependență de răspunsurile primite.

Întrebările includ:

Obiectivele tale investiționale

- **Scopul investiției:** obținerea unui venit (plăți regulate cum ar fi dividendele la acțiuni și dobânzile la obligațiuni); creșterea valorii capitalului sau păstrarea în siguranță a portofoliului investițional. Această informație ajută societatea de investiții să înțeleagă apetitul la risc al clientului și profilului acestuia.
- **Valoarea și durata investiției.** Această informație este în special importantă atunci când cumperi careva instrumente financiare, care pot fi complicat sau costisitor de a le vinde până la scadență (obligațiunile și derivatele). La fel, această informație este importantă pentru a înțelege care este regimul fiscal al diferitor tipuri de instrumente financiare.
- **Apetitul riscului și profilul.** Este important ca societatea de investiții să înțeleagă care e limita nivelului de risc pe care ți-l asumi sau accepți.

Un nivel de risc ridicat acceptat relevă atât un potențial nivel de câștig, cât și de pierdere.

Situația ta financiară

Informații privind situația ta financiară poate fi obținută datorită întrebărilor despre veniturile tale, activele, datoriile sau orice alt angajament financiar pe care îl ai. Prin urmare, te poți aștepta la următoarele întrebări:

- rezumatul activelor (numerar deținut în bancă, proprietate sau alte investiții). Societatea de investiții trebuie să dispună de informații referitor la condițiile, termenele, împrumuturile sau alte restricții aplicabile față de aceste active;
- rezumatul datoriilor sau alte cheltuieli regulate (de exemplu, chirie și taxe școlare);
- mărimea venitului obișnuit și venitului total, indiferent dacă este câștigat pe bază temporară sau permanentă și sursa acestui venit (de exemplu, de la angajare, pensionare, venituri din investiții și venituri din chirie);
- planuri de îngrijire medicală;
- planificarea pensiei;
- situația de la locul de muncă;
- situația familială: căsătorit(ă) sau celibatar(ă);
- evenimente familiale (nașterea unui copil și încadrarea la o facultate).

Cunoștințele și experiența ta

Cunoștințele și experiența ta despre piața de capital și produsele acestuia pot fi evaluate prin intermediul următoarelor întrebări:

- tipurile de servicii și instrumente financiare cu care ești familiarizat;
- natura, volumul, frecvența tranzacțiilor anterioare;
- nivelul de educație;
- profesia actuală sau precedentă.

Aceste liste nu sunt exhaustive. Ți se pot cere și alte informații, dat fiind faptul că legislația cere societăților de investiții să cumuleze toate informația relevantă. Informația solicitată poate varia în dependență de client, de serviciul care urmează să-l furnizeze sau de tipul produsului, având în vedere complexitatea acestora și riscurile implicate.

Este în interesul tău să furnizezi societății de investiții o imagine cât mai clară despre obiectivele tale și situația personală. Având toată informația necesară, societatea de investiții poate să facă o recomandare adecvată. Desigur, există legea privind protecția datelor cu caracter personal pentru a-ți proteja datele cu caracter confidențial.

5.1. Ce întrebări ți se vor adresa atunci când nu ești interesat în consultanța de investiții?

Atunci când dorești ca o societate de investiții să vândă sau să cumpere un instrument financiar fără ați oferi sfaturi sau servicii de management al portofoliului, societatea trebuie să verifice dacă acest produs este potrivit pentru tine. Trebuie să înțelegi particularitățile și nivelul de risc al acestui produs.

Societatea de investiții urmează să-ți adreseze întrebări referitoare la cunoștințele și experiența ta pentru a evalua dacă produsul respectiv este unul potrivit pentru tine.

Întrebările care ți se pot adresa:

- tipul de servicii și instrumente financiare cu care tu ești deja familiarizat;
- natura, volumul și frecvența tranzacțiilor tale anterioare;
- nivelul de educație;
- profesia actuală sau precedentă.

Este important să înțelegi că obiectivul-cheie al acestor întrebări este de a verifica dacă ai suficientă experiență și cunoștințe pentru a înțelege riscurile implicate în contextul investiției specificate.

Dacă societatea de investiții ajunge la concluzia că aveți suficiente cunoștințe și experiență pentru a înțelege riscurile implicate, atunci societatea poate continua mai departe cu tranzacția pe care ai selectat-o. În caz contrar, societatea de investiții te va avertiza că produsul și/sau serviciul solicitat nu corespunde cerințelor sau intereselor tale sau că nu poate stabili din informația primită dacă produsul sau serviciul solicitat corespunde cerințelor și intereselor tale.

Dacă insiști totuși să mergi mai departe, o faci pe *RISCUL PROPRIU* !!!

5.2. Ce întrebări trebuie să-ți adresezi tu însuși și societății de investiții?

Este important să adresezi întrebări înainte de a lua careva decizii cu privire la investiții. Nu trebuie să te incomodezi. Ține minte că sunt banii tăi!

O societate de investiții trebuie să-ți ofere anumite informații, inclusiv informații despre cine o reglementează și dacă este autorizată să presteze aceste servicii. Informația în cauză are drept scop de a te ajuta să înțelegi natura acestor servicii, tipurile de instrumente financiare și riscurile pe care le includ. Nu ezita să verifici aceste informații. Dacă ceva nu-ți este clar sau nu înțelegi, sau crezi ca ai nevoie de mai multă informație, întrebă!

Adresează întrebări care te vor ajuta să înțelegi instrumentele financiare și riscurile asociate acestora.

Dat fiind faptul că ești persoana care ia decizii de a investi, ar trebui să te asiguri că cunoști care sunt avantajele, dezavantajele, riscurile aferente diferitor tipuri de investiții. Vei primi informații care explică natura, riscurile și costurile diferitor instrumente financiare. Cantitatea de informații va depinde de tipul instrumentului financiar, de complexitatea acestuia și de profilul de risc.

DE REȚINUT: toate investițiile implică un anumit nivel de risc: asumarea unui risc mai mare poate duce la pierderea parțială sau totală a investiției inițiale. Este important să înțelegi care sunt opțiunile tale și cum diferite tipuri de investiții îți pun banii în circuit.

Întrebă despre taxe și costuri.

Consultanța de investiții și managementul portofoliului nu sunt servicii gratuite. Atunci când ești interesat de aceste servicii, întrebă societatea de investiții despre toate comisioanele percepute de ea însăși și alte taxe implicate.

Este important să înțelegi cum societatea de investiții este plătită pentru prestarea serviciilor sale, de aceea rugați să vă explice acest moment. De exemplu, percepe ea taxe, comisioane sau alte beneficii pentru recomandarea unor produse sau când investește în numele tău?

- Diferite produse au costuri și taxe diferite. De regulă achitați un comision unic pentru cumpărarea sau vânzarea produsului.

- Adicional, deținerea de către societatea de investiții a mai multor instrumente financiare poate genera taxe suplimentare numite *taxe de custodie*.

Adresează mai multe întrebări despre societatea de investiții.

Societatea de investiții trebuie să fie autorizată pentru a presta anumite servicii. Dacă nu este autorizată în modul corespunzător, nu are dreptul de a presta astfel de servicii și activități de investiții.

Întotdeauna verifică dacă societatea de investiții este reglementată și supravegheată pe site-ul CNPF: <https://www.cnpf.md/ro/entitati-supravegheate-6412.html>.

Informații despre managementul portofoliului

În cazul în care ai solicitat unei societăți de investiții servicii de management al portofoliului, urmează să primești informații referitor la strategiile de investiții aplicate, nivelurile de risc aferente, ce tipuri de instrumente financiare sau tranzacții pot fi incluse în portofoliul tău și informații despre metoda de evaluare și frecvența evaluărilor investițiilor tale. De asemenea, trebuie să întrebi cum va fi calculată performanța portofoliului tău.

Întreabă despre evoluția investițiilor tale.

Întreabă despre frecvența rapoartelor pe care le vei primi și despre conținutul acestora. În așa mod vei înțelege mai bine ce conțin ele odată cu primirea lor. Pe parcursul lucrării cu societatea de investiții, întotdeauna întreabă despre posibilitatea returnării investițiilor și, nu în ultimul rând, discută/întreabă dacă ei corespund scopurilor și așteptărilor tale. Sunt aceste investiții cum te-ai așteptat din start?

Întreabă despre politica de executare a societății de investiții.

Pentru a finaliza vânzarea sau cumpărarea instrumentelor financiare, societatea trebuie să obțină cel mai bun rezultat posibil pentru tine. Politica de executare a societății de investiții trebuie să includă informații despre cum și unde sunt executate ordinele și factorii care ar putea afecta alegerea locului de executare.

Întreabă despre politica privind conflictele de interese ale societății de investiții.

Societatea de investiții trebuie să acționeze în interesul clientului. Pentru a face acest lucru, societatea de investiții trebuie să dispună de mecanisme efective pentru a preveni conflictele care pot afecta interesele clientului.

6. Alte informații

Înainte să investești, trebuie să te asiguri că știi care sunt condițiile de adresare a unei reclamații împotriva societății de investiții sau care este mecanismul de compensare. Înainte de a da curs unei reclamații, încearcă să soluționezi amiabil neînțelegerea apărută. În caz de conflict, poți apela la CNPF și, după caz, la instanța de judecată.

Ține minte că toată informația furnizată de societatea de investiții trebuie să fie legală, corectă și să nu ducă în eroare. Informația furnizată nu trebuie să diminueze sau să ascundă careva elemente sau factori importanți. Dacă nu înțelegi, solicită mai multă informație.

Notează-ți toate discuțiile, întrebările și răspunsurile pe care le-ai primit de la societatea de investiții. Notează ce ai decis să faci. Dacă ceva nu iese bine și tu ai decis să scrii o plângere, notițele tale te vor ajuta să-ți amintești de tot ce a fost spus.

7. Mecanismul de compensare a investitorilor și situațiile în care poți fi compensat

În afara măsurilor adoptate de CNPF ca urmare a procesului de supraveghere, cadrul legal aplicabil a avut în vedere și protecția efectivă a investitorilor și a creat instrumente de compensare a investitorilor în cazul incapacității societăților de investiții de a returna mijloacele bănești și/sau instrumentele financiare. În acest scop, a fost creat Fondul de compensare a investitorilor gestionat de CNPF, al cărui scop este de a furniza investitorilor un nivel minim de protecție.

Fondul se constituie cu scopul de a compensa, în condițiile Legii nr. 171/2012 privind piața de capital

și ale actelor normative ale CNPF, clienții persoane fizice ai societăților de investiții în cazul incapacității societăților de investiții de a returna mijloacele bănești și/sau instrumentele financiare ale clienților, transmise acestora în contextul prestării serviciilor de investiții și serviciilor conexe.

Toți intermediarii reglementați de CNPF sunt în mod automat acoperiți de acest fond, deoarece apartenența la fond este o condiție de licențiere.

Pentru a te proteja, legislația conține prevederi referitoare la obligația tuturor intermediarilor de a publica pe pagina web toate informațiile necesare. Astfel, vei fi informat despre existența fondului, mecanismul de compensare și etapele care trebuie urmate în acest sens.

8. Concluzie

Fiecare investitor începe cu elementele de bază. Înainte să decizi cum dorești să investești banii tăi, trebuie să identifici care sunt principalele scopuri financiare. Ajută societatea de investiții să înțeleagă de ce vrei să investești, care este situația ta financiară, experiența și cunoștințele în domeniu.

Nu contează câți bani ai, important este să te autoinstruiești și să cunoști ce oportunități și drepturi ai.

Reține: dacă ai dubii – întreabă!